

เวทีปฏิบัติการวิชาการ

การเรียนรู้ชุมชนและพัฒนาเครือข่ายสื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อิงถิ่นฐานและสร้างสุขภาวะสังคม

วันจันทร์ที่ ๒๕-อังคารที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ณ โรงเรียนหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
โดย ศูนย์วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้อิงถิ่นฐาน เครือข่ายโรงเรียนในพื้นที่ จังหวัดนครสวรรค์
โดยความร่วมมือ สภาวัฒนธรรมจังหวัดนครสวรรค์, ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล, มหาวิทยาลัยมหิดล นครสวรรค์, เว็บบล็อกเวทีคนหนองบัว และ gotoknow.org

วันจันทร์ ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เวลา ๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียนและรับเอกสาร
เวลา ๐๙.๐๐ – ๐๙.๓๐ น.	กิจกรรมเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
ประธานพิธีเปิดการประชุม : ผู้อำนวยการสภาวัฒนธรรมจังหวัดนครสวรรค์
กล่าวรายงาน : หัวหน้าสำนักงานการศึกษาอำเภอหนองบัว
เวลา ๐๙.๓๐ – ๑๐.๑๕ น.	ชี้แจงวัตถุประสงค์และให้แนวเรียนรู้นบนทักยะปฏิบัติการวิจัยแบบ CO-PAR
นายสมักร รอดเขียน โรงเรียนหนองบัว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ คำศรีจันทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
เวลา ๑๐.๑๕ – ๑๑.๐๐ น.	พัก เครื่องดื่ม อาหารว่าง
ร่วมเดินชมนิทรรศการ แลกเปลี่ยนแบ่งปันผลงานของแต่ละโรงเรียน
ชมหนังสือสารคดีดอกอุ้มน้องของหนองบัว และเรียนรู้กับชาวบ้านหนองบัว
เวลา ๑๑.๐๐ – ๑๒.๓๐ น.	นั่งคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความรู้ และพัฒนาวิถีดั้งขึ้นจากประสบการณ์
วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้อิงถิ่นฐาน
คืออะไร, อย่างไร, เพื่ออะไร, โดยใคร, ทำไม่, โอกาสคืออะไร
ความเคลื่อนไหวโดยรวมของประเทศเป็นอย่างไร, นครสวรรค์อยู่ตรงไหน
กระบวนการ : นั่งสนทนาและแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านการวาดภาพ
(Conceptual Informative Drawing)
นำเสนอ : กลุ่มละ ๑๐ นาที
ทีมวิทยากรเสริมวิชาการเชื่อมโยงไปตามประสบการณ์ของเวที
เวลา ๑๒.๓๐ – ๑๓.๓๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน

- เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๔.๐๐ น. เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ All for Education, Education for All
ปวงชนเพื่อการศึกษา, การศึกษาเพื่อปวงชน
- ใช้วิธีคิดและมุมมองที่ได้ มาเป็นแนวเรียนรู้กรณีตัวอย่าง
๑. เครือข่ายโรงเรียนชาวนา : ปฏิบัติการเรียนรู้บูรณาการภูมิปัญญาทางเลือก
นายแพทย์สมพงษ์ ยุงทอง รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล นครสวรรค์
 ๒. โครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน, โรงเรียนบ้านหนองไผ่
สร้างคนเพื่อสืบสานภูมิปัญญาชนทำกินทำอยู่พอเพียงของชุมชน
อาจารย์พนม จันทร์ศิษฐ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียน
 ๓. โครงการยุววิจัย โรงเรียนหนองบัว : เรียนรู้ของจริงและเรียนรู้วิธีเรียนรู้
อาจารย์สมักร รอดเขียนและคณะ
 ๔. เวทีคนหนองบัว : พิพิธภัณฑท์ท้องถิ่นออนไลน์เพื่อสุขภาวะชุมชนเรียนรู้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ คำศรีจันทร์

เวลา ๑๔.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. วิเคราะห์ เรียนรู้กลุ่มย่อย และนำเสนอเรียนรู้ด้วยกันเวทีใหญ่ :
วิเคราะห์ SWOT ภาพรวมเครือข่ายนครสวรรค์ ของโรงเรียน และของบุคคล
เครื่องคัมและอาหารว่างบริการตนเองระหว่างทำงานกลุ่ม

เวลา ๑๕.๐๐ – ๑๕.๓๐ น. นำเสนอกลุ่มละ ๑๐ นาที

เวลา ๑๕.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. ขยายกำลังเรียนรู้ตนเองโดยทำพลังภูมิปัญญาและสิ่งท้องถิ่นมีให้ปรากฏ :
เวทีชุมชน, Oral History และ Auto-Ethnography (แจกหนังสือ ดั่งลมหายใจ)
แนะนำให้ผู้รู้จักเพื่อศึกษาเองจากเอกสาร คู่มือ และสื่อ เพื่อทดลองทำวิธีที่ชอบ

กิจกรรมเพื่อเรียนรู้จากการทดลองทำจริง : ผู้ร่วมเวทีกลับไปหาสิ่งของและรูปถ่าย
เพื่อเขียนและบันทึกความรู้ เรียนรู้จากการทำจริง
สิ่งของ ๑ อย่างและภาพถ่ายเก่า ๑ ภาพ
บอกเล่าเรื่องราวผู้คนและชุมชน

วันอังคาร ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เวลา ๐๘.๔๕ – ๐๙.๓๐ น. การภาวนาสร้างกำลังชีวิตด้านใน
ทบทวนบทเรียน สะท้อนความคิด และแลกเปลี่ยนความบันดาลใจ

เวลา ๐๙.๓๐ – ๑๐.๓๐ น. การเขียนและนำเสนอเพื่อบันทึกและเผยแพร่ในสื่อออนไลน์
เขียนเรื่องราวเป็นกลุ่มย่อยที่เชื่อมโยงจากเรื่องของคน กลุ่มละ ๑ หัวข้อ

เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๑.๐๐ น. นำเสนอและปรับปรุงแก้ไข
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ คำศรีจันทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เวลา ๑๑.๐๐ – ๑๒.๓๐ น.	การบันทึก สะสมความรู้และข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เผยแพร่ในสื่อออนไลน์
เวลา ๑๒.๓๐ – ๑๓.๓๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๔.๓๐ น.	การวางแผนและพัฒนาความสนใจเพื่อสะท้อนกลับสู่เครือข่ายดำเนินการ นำเสนอ อภิปราย ร่วมกันสะท้อนแนวเชื่อมโยงการปฏิบัติในอนาคต ตัวอย่าง..... <ul style="list-style-type: none"> ● เครือข่ายสื่อสารและเผยแพร่การเรียนรู้ชุมชนเพื่อบริหารจัดการเครือข่าย ศูนย์การเรียนรู้บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นฐาน อย่างมีส่วนร่วม ● แผนปฏิบัติการเป็นเครือข่ายวิจัยพัฒนาการสอนและกระบวนการเรียนรู้ ● เครือข่ายถอดบทเรียนและวิจัยประเมินแบบเสริมศักยภาพและสร้างความ เข้มแข็งยั่งยืน บูรณาการกับมิติอื่นๆ เช่น สุขภาพชุมชน สิ่งแวดล้อม การ พัฒนานโยบายสาธารณะของท้องถิ่น การพัฒนาระบบดำเนินงานใหม่ๆ ของท้องถิ่น ● เครือข่ายพัฒนาสื่อการเรียนรู้ชุมชน พิพิธภัณฑ์ และแกลลอรี่ออนไลน์ ● และอื่นๆ หรือนำเสนอเพียงความสนใจเพื่อค่อยๆทำตามกำลัง
เวลา ๑๔.๓๐ – ๑๕.๓๐ น.	วิธีบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมและนำจากข้างหลัง, การส่งเสริมสนับสนุน การพึงวิถีปฏิบัติและทำฐานชีวิตให้เป็นกำลังพัฒนาการเรียนรู้ท้องถิ่นฐาน บรรยายถ่ายทอดบทเรียน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ คำศรีจันทร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
เวลา ๑๕.๓๐ – ๑๖.๐๐ น.	สรุปผลเวทีปฏิบัติการเรียนรู้และเสนอแนะการก้าวเดิน ไปข้างหน้า
เวลา ๑๖.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.	ร่วมกันกล่าวอำลาและปิดเวที

ทีมวิทยากร ผู้ร่วมสังเกตการณ์และร่วมบันทึกความรู้ ออนไลน์ให้หนองบัว (อยู่ในระหว่างติดต่อประสานงาน)

๑. พระมหาแด อาสโย วัดศรีโสภณ พิษณุโลก ลูกหลานช่างว่อน คนหนองบัว
บล็อกเกอร์ gotoknow.org และผู้ริเริ่มเวทีคนหนองบัว
๒. พระอธิการ โชคชัย เจ้าอาวาสวัดพรหมพิราม พิษณุโลก บล็อกเกอร์ gotoknow.org
และเครือข่ายเรียนรู้เวทีคนหนองบัว
๓. นายพนม จันทร์ดิษฐ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองไผ่
๔. ครุฑนพวรรณ พงษ์เจริญ ครูต้นแบบ, คนทำงานอิสระ และบล็อกเกอร์ gotoknow.org
๕. นายเกียรติศักดิ์ ม่วงมิตร Mabusho Fellowship, คนทำงานอิสระ และบล็อกเกอร์ gotoknow.org
๖. นายเริงวิษณุ นิลโคตร สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล
๗. นางสาวณัฐพัชร์ ทองคำ สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล
๘. นายจตุพร วิศิษฐ์โชติอังกูร นักศึกษาปริญญาเอก มหาวิทยาลัยมหิดล
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ คำศรีจันทร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สิ่งที่คาดว่าจะเกิดและคาดว่าจะได้จากเวทีนี้

- การเชื่อมโยงเครือข่ายโรงเรียนในพื้นที่ของจังหวัดนครสวรรค์ เป็นเครือข่ายสร้างสุขภาวะสังคมและเคลื่อนไหวสังคมให้เกิดพลังการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการได้มากยิ่งขึ้น ผ่านปฏิบัติการต่างๆของเครือข่ายศูนย์วัฒนธรรมภูมิปัญญาเพื่อการเรียนรู้ท้องถิ่นฐาน
- เครือข่ายของโรงเรียนทั้งหมดทั้งจังหวัด เริ่มมีแนวทางขึ้นรูปและมีพื้นฐานเป็น Community-Based Research and Learning for Development Institute เพื่อเป็นเครือข่ายนำปฏิรูปการเรียนรู้และสร้างสุขภาวะชุมชนในกระบวนการทัศน์ใหม่ๆของการพัฒนาที่อิงถิ่นฐาน รวมทั้งเป็นเครือข่ายนำการเคลื่อนไหวสังคมแห่งการเรียนรู้ครอบคลุมเชิงพื้นที่ของจังหวัด พัฒนาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนและระหว่างอำเภอ พัฒนาการกระบวนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตของจังหวัด เริ่มจากด้านที่มีครูที่ร่วมเวทีทำได้ด้วยตนเองก่อน
- พัฒนาเครือข่าย ทำประสบการณ์ของชุมชนและเครือข่ายโรงเรียนในพื้นที่ ให้เป็นทรัพยากรความรู้ ทรัพยากรวิชาการชุมชน พิพิธภัณฑสถานและแกลลอรี่เรียนรู้ชุมชนออนไลน์ แบบสะสม สามารถพึ่งตนเองในการพัฒนาต่างๆที่ต่อเนื่องได้มากยิ่งขึ้น
- ในเวที เริ่มทำบทเรียนออนไลน์ให้เป็นคลังความรู้เพื่อการเรียนรู้ท้องถิ่นฐานได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ อำเภอใน ๑๗ อำเภอของนครสวรรค์
- พัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้นำและเครือข่ายบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมเครือข่ายศูนย์วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ท้องถิ่นฐาน ในการมีบทบาทต่อการพัฒนาการสอน พัฒนาศักยภาพครูผสมผสานอยู่กับการสอนและการทำงานเชื่อมโยงกับชุมชน ได้สร้างคนและทำให้โรงเรียนเป็นหน่วยวิชาการ เสริมกำลังสร้างสุขภาวะชุมชนให้เข้มแข็งยั่งยืนบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นและความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะคุณลักษณะของผู้เข้าร่วมเวทีสำหรับโครงการนี้

- เป็นครูที่มีประสบการณ์ทำโครงการของโรงเรียนที่สอดคล้องกับเนื้อหาของเวที
- รักการทำงานเชื่อมโยงโรงเรียนกับชุมชน
- รักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าในวิถีชาวบ้าน มีทักษะการเข้าใจชุมชน มีความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าภูมิปัญญาชุมชนและสิ่งที่อยู่ในผู้คน
- มีทักษะหรือชอบการทำงานบันทึก จดจำ ถ่ายภาพ วาดภาพ ฟัง สังเกต เรื่องราวต่างๆของท้องถิ่นและชุมชน
- มีทักษะการเรียนรู้และปฏิบัติ มีความสนใจรอบด้านและเกาะติดในบางเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถสะท้อนและเรียนรู้เชื่อมโยงไปสู่เรื่องราวต่างๆโดยรอบได้อยู่เสมอ
- มีความเป็นสหวิทยาการและบูรณาการอยู่ในตนเอง ปฏิบัติและใช้ทักษะต่อเรื่องต่างๆและกับกลุ่มคนต่างๆได้มากกว่า ๑ ด้านขึ้นไป หรือเป็นผู้ที่พร้อมจะเรียนรู้สิ่งใหม่ได้อยู่เสมอ พร้อมกับรักษาความต่อเนื่องสิ่งที่ตนเองสนใจไปด้วยได้

- มีทักษะในการสื่อสารที่สะท้อนความเป็นธรรมชาติ ความเป็นตัวของตัวเอง จริงใจ อ่อนน้อม เปิดรับความรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชาวบ้าน ชุมชน และผู้อื่นออกมาจากความจริงใจ
- มีคอมพิวเตอร์ กล้อง และใช้เป็น หรือพร้อมที่จะเรียนรู้เพื่อใช้ทำงานได้ด้วยการพึ่งการปฏิบัติของตนเองเป็นหลัก
- หากมีความสามารถทางด้านศิลปะ สื่อ โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา การเขียนและทำศิลปะ หนังสือ ควรเป็นแนวบูรณาการและสหวิทยาการอยู่ในตนเอง

การเตรียมตัวของแต่ละโรงเรียน

- แต่ละโรงเรียนนำชุดนิทรรศการ ผลงาน สื่อ สิ่งจัดแสดง ที่เป็นผลงานของโรงเรียน ด้านการเรียนรู้แบบอิงถิ่นฐาน ดิฉันไปด้วย เพื่อร่วมจัดมุมเรียนรู้หรือบอร์ดนิทรรศการและใช้ทำกิจกรรมตลอดกระบวนการเวที
- ในทีมสามารถมีทีมผู้บริหาร, เด็กนักเรียน, อสม. และชาวบ้าน มาร่วมเป็นทีมเรียนรู้ด้วยกันได้ โรงเรียนละ ๓-๔ คน

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

- **เดินจากสิ่งที่ทำได้ก่อน** : กระบวนการในเวทีนี้ มุ่งให้ได้นำเอาประสบการณ์และสิ่งที่มีอยู่ในมืออยู่แล้วของครู ชุมชน และกลุ่มผู้สนใจที่เข้าร่วมเวที มาเรียนรู้ให้ได้ความลึกซึ้งแล้วหาวิธีทำให้เป็นทรัพยากรทางความรู้สะสมให้ได้ก่อน
- **พัฒนาแผนงานและโครงการบริหารจัดการเครือข่าย** : เป็นโอกาสในการพัฒนาเครือข่ายศูนย์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาเพื่อการเรียนรู้อิงถิ่นฐาน ให้การพัฒนาการเรียนการสอนจากของจริง ได้เป็นโอกาสสร้างเด็กในแนวทางใหม่ๆ ที่เชื่อมโยงกับรากเหง้าบนถิ่นฐานและได้เคลื่อนไหวสังคมบนพื้นที่ชุมชน ให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมสร้างสุขภาวะชุมชน
- **เป็นโอกาสพัฒนาเครือข่ายบล็อกเกอร์** : เชื่อมโยงการบันทึกและเคลื่อนไหวความรู้ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเสริมศักยภาพการพึ่งตนเอง